

William Guthrie
A KERESZTYÉN EMBER ÖRÖKSÉGE

Sorozatszerkesztő
BÁLINT ÁGNES
VISKY ANDRÁS

3 puritán
tanítók

WILLIAM GUTHRIE

A keresztyén ember öröksége

KOINÓNIA
Kolozsvár, 2001

A fordítás alapjául szolgáló mű:
William Guthrie: *The Christian's Great Interest*
The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1982
(First published 1658)

Fordította
BENŐ ATTILA

A fordítást ellenőrizte
IFJ. ADORJÁN KÁLMÁN

Hungarian translation © KOINÓNIA, 2000
Első kiadás 2000
Változatlan utánnomás 2001

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
GUTHRIE, WILLIAM
A keresztyén ember öröksége / William Guthrie;
trad.: Benő Attila. Cluj-Napoca: Koinónia, 2000
p.; cm. – (Puritán tanítók)
ISBN 973 8022 06 1
I. Benő Attila (trad.)
23 / 28

A szerzőről

William Guthrie, Skócia egyik legelmélyültebb, leghetségesebb lelkésze, őseinek vidéki kastélyában Pitforthiban, Angus megyében született, 1620-ban. Ősi, tisztelgésre méltó család sarja. A család az igazság és az istenes dolgok iránti érdeklődését mutatja, hogy a gyerekek közül négyen korán a lelkészi hivatásnak szentelték életüket. Közülük egyedül Robert volt az, aki nem kapott állandó hivatali megbízást, mivel a Krisztus ügyéért folytatott munkában korán elvesztette egészségét majd életét; Alexander Stracathróban telepedett le, annak a megyének a körzetében, amelyikben született, és itt folytatta munkásságát 1645-től egészen haláláig, miközben John, a család legfiatalabb tagja Tarbolton lelkésze lett Ayrshire tartományában, ahonnan II. Károly restaurációja után – presbiteriánus elkötelezettsége miatt – elűzték, és rövidesen nagy nehézségekkel kellett szembenéznie az 1669-ben bekövetkezett haláláig.

William a legidősebb volt e kiváló testvérek között. Rendkívüli képességei már korai sikeres tanulmányaiiban megnyilatkoztak, de csak főiskolára kerülve szerzett bensőséges és üdvöztető ismereteket az

isteni igazságról, amely lehetővé tette számára, hogy átadja lelkét Istennek mint üdvössége Istenének, és hogy a lehető legjobb szakképzettséggel írjon elő gyógy-módokat azokra a lelki betegségekre, amelyekről tudomást szerzett. Elkötelezettje lett közeli atyafisága szentségről vallott tanításainak. Ez nem volt más, mint James Guthrie, a St Andrews-i New College elnökségének tagja, a későbbiekben Stirling hűséges lelkésze, aki kitartó covenanter lévén elkötelezettségéért elnyerte a mártírok koronáját. William Guthrie teológiai tanulmányainak irányítója Samuel Rutherford volt, aki 1639-ben St. Andrews hittudományi tanára lett. Megerősítette és táplálta Guthrie-ban a nemrég elsajátított kegyesség alapjait, és arra biztatta, hogy teljes lélekkel álljon Krisztus szolgálatába. William, hogy ne keveredjék bele az anyagi ügyek szövevényébe, lemondott pitforthyi birtokáról az egyik fiatalabb testvér javára, aki akkor még nem kezdte el hittudományi tanulmányait. William Guthrie előbb bölcsészeti iskolákban képezte magát, majd közvetlen kapcsolatba került a vallással mind elméleti, mind gyakorlati vonatkozásban, és rendkívül alkalmassá vált arra, hogy az evangélium hirdetője legyen. 1642 augusztusában szerezte meg lelkészi oklevelét az egyházkerülete nagyra értékelt ajánlásával. Két egész évnek kellett elteltie, amíg gyülekezeti lelkészi munkáját megkezdhette az újonnan létrejött fenwicki egyházköztségben, ahol 1644 novemberében a gyülekezet lelkipásztorává szentelték az emberek egyöntetű kérésére. Rövid időn belül nagy sikere lett, és népszerűsége messze túlterjedt Ayrshire körzetén, amelyhez egyházközsége tartozott, és hírneve eljutott Clydesdale, Stirling és Lothians határaitra. Több helyről is hív-

ták, hogy hagyja ott szeretett embereit, de letelepedésétől számítva egy éven át hatástalanul. Házasságra lép, felesége a kiváló nemesi Loudon családból származik. Nem sokkal ezután, a Zsinat felszólítására egy időre eltávozott gyülekezetétől és otthonától, hogy tábori lelkészként csatlakozzék a skót hadsereghez a polgárháború idejére, amely I. Károly kivégzésével, valamint Skócia Cromwell protektorátusának való alávetésével ért véget.

Egy úrvacsorai közösség alkalmával Andrew Gray templomában – a protektori csapatok glasgow-i megszállása alatt – megnyilvánult William Guthrie keresztyén bátorsága. „Néhány angol tiszt elhatározta, hogy véghezviszi rendszavaró elgondolását: engedély nélkül az Úr asztalához járulnak anélkül, hogy a lelkészt előzetesen értesítenék, vagy pedig megfelelőképpen méltóknak nyilvánítottak volna erre a kiváltságra. Guthrie úr, akinek az a feladat jutott, hogy kiszolgáltassa az asztalnál a szentséget, amikor a katonák padjaikat elhagyni készültek, hogy végrehajtsák szándékukat, olyan erővel, határozottsággal és hővel szólott hozzájuk, hogy zavarba jöttek, és újra leültek, anélkül hogy a továbbiakban zavargást idéztek volna elő.”

Az egyházi vezetés tábori lelkészekre vonatkozó intézkedései akkoriban lehetővé tették, hogy több alkalommal testvéreitől eltávozási engedélyt kapjon, és így néhány alkalommal az otthon kényelmének, valamint a lelkészi és nyilvános cselekedetek lehetőségének örülhetett. Élete gondviselészerűen megőrződött a háború alatt, és növekvő buzgalommal és elkötelezettséggel tért vissza gyülekezetéhez, amelyben nagy szükség volt gondoskodására, mivel szolgálata új-

rakezdések az Úr napjának megszenteltetésére, az Isten házából való távolmaradás, a családi kegyességi élet elhanyagolása, valamint más súlyos bűnök és az ezekkel együttjáró gonoszságok uralkodtak az egyházközségéhez tartozó emberek körében. Leleményes módon használta föl természetes és szerzett adottságait arra, hogy visszafojtsa a terjedő gonoszságot. Elégedjünk meg egyetlen példával erre vonatkozólag, azzal az esettel, amikor gyülekezetéből egy madarász, saját mesteriségét űzve, elhanyagolta az Úr napján a nyilvános istentiszteletet, és ezt hosszú idő óta megengedte magának. „Guthrie úr megkérdezte tőle, mi az oka annak, hogy így cselekszik. Ő azt mondta, hogy a hét valamennyi napja közül az Úr napja a legszerencsésebb. Guthrie úr megkérdezte, hogy mennyi pénzt szerez egy-egy ilyen napon. A madarász azt válaszolta, hogy egy fél koronát. Guthrie úr azt mondta neki, ha az Úr napján elmegy a templomba, ő ugyanennyit ad neki, és ilyen módon megnyerte a madarász ígéretét. Az istentisztelet végén megkérdezte tőle, hogy eljön-e a következő úrnapján is, ha újra megkapja a pénzt, amit a madarász meg is ígért, és attól kezdve nem mulasztotta el a templomi istentiszteletet. Később a presbitérium tagjává vált.”

Guthrie családlátogatásait rendkívül szívesen fogadták és nagy hasznát látták. A betegek és a haldoklók látogatása, amit soha nem hanyagolt el; a fiatalok isteni igazságokra való nevelése és az igehirdetési szolgálat olyan munkásra vallanak, akinek nem kell szégyenkeznie. Állhatatos tisztségviselőként a presbitériumban és a felsőbb bírói testületben megfelelően intézte az egyház kormányzási és fegyelmi ügyeit. Úgy tűnik, hogy tagja volt az 1649-es Közgyű-

lésnek, mivel szerepel a bizottsági listákon olyan kiválóságok mellett, mint James Guthrie, Argyle örgrófja, David Dickson, James Durham és Samuel Rutherford.

Ebben az időszakban Skócia Egyháza sajnálatos módon két táborra szakadt: rezolucionistákra¹ és remonstánsokra². A két Guthrie, Samuel Rutherford, valamint néhányan a legistenfélőbb és legbuszgóbb presbiteriánusok közül az utóbbi csoportosuláshoz csatlakoztak. Bailie a Leveleiben említi, hogy a nyugati zsinat gyűlésén 1654-ben „a remonstránsok William Guthrie urat megválasztották elnöknek.” Életrajzírói elismerik azok iránti béketűrését, türelmét, akik a végzetes szakadás folytán a másik táborba kerültek; valamint lekipásztori gondoskodásának teljes mértékben való érvényesítését e kérdésekben is. Nemsokára megjelent a The Christian's Great Interest (A keresztyén ember öröksége) című műve, amely több kiadást megért, számos nyelvre lefordították, és tovább őrzi a szerző emlékét több irányzathoz tartozó művelt keresztyének nagyrabecsülésében. A könyv első kiadása röviddel II. Károly restaurációja előtt jelent meg.

Guthrie már kevéssel az üldöztetések kezdetét követően lehetőség szerint mindent megtett, hogy az egyházkormányzás számára megőrizze a szabadságot. Ez az álláspontja kifejeződött Glasgow és Ayr zsinatának 1661 áprilisában tartott ülésén, amikor egy olyan felszólalást fogalmazott meg, amely a Parlamentben való bemutatás céljából született, ha ugyan az akkori zavaros időszakban sor kerülhetett volna

¹ Az egyház korábbi határozataihoz ragaszkodók. (A ford. megj.)

² Reformokat sürgetők. (A ford. megj.)

rá, és amelyet a zsinat mint olyant fogadott el, amely „hűséges bizonytsága istentiszteleti, dogmatikai, fejelemi és vezetési reformációnk tisztaságának, és amelynek szövegezése óvatosság és bátorság tekintetében egyaránt figyelemre méltó”. Két hónappal később az ügyért való buzgalma abban az őszinte vágyában fejeződött ki, hogy a vesztőhelyre kísérhessé ki-váló rokonát, James Guthrie-t, aki vérével pecsételte meg bizonyosságát Edinburgh keresztjén 1661 júniusában. Csupán presbitériuma kéréseinek engedve mondott le arról, hogy ilyen veszélyes vállalkozásba kezdjen. Barátságos magatartása és lelkesi kötelességeinek rátermett módon való teljesítése vonta ki számára nagyoknak és kicsinyeknek azt a tiszteletét, amely mindenütt megoltalmazta az üldözöttestől, és állhatatosan hirdette gyülekezetének az igazságot, úgy, amint az Jézusban van. Beszédeiben szembetűnően megnyilvánult szellemi ereje és keresztjén tapasztalata, és hisszük, hogy lelkesi pályájának maradandó nyomai voltak, mert ahogy az egyik kortársa, Matthew Crawford állítja, „sok ezer lelket vezetett megtérésre és erősített meg, és Skócia legnagyobb gyakorló prédikátorának tekintették”. Egy másik kortársa azt nyilatkozta, hogy oly nagy sikerrel gondoskodott Fenwick gyülekezetének tagjairól, hogy közülük szinte mindegyik „eljutott addig, hogy tisztességesen vallást tegyen istenfélelméről, és családjaikban jelen volt az Isten iránti tisztelet. Közismert dolog, hogy sokan közülük őszintén éltek így, és nem kevesen kitűnő kereszténynek voltak.” Ahhoz a személyhez szólva, aki elűzte őt, Guthrie alázatos, mégis bátor módon Istennek tulajdonította sikerét: „Hálát adok neki ezért, sőt úgy tekintek erre, mint egy ajtóra, amit az Úr nyi-

tott meg előttem, hogy hirdessem az evangéliumot, amit sem ön, sem másik ember be nem zárhatott, amíg az Isten azt meg nem engedte.” Meg kellett tapasztalnia azokat a megpróbáltatásokat, amelyek az ő számára sokkal hosszabb ideig késlekedtek, mint hűséges testvérei esetében, Glencairn grófjának, Skócia akkori kancellárjának köszönhetően, aki értékes emberként tisztelte William Guthrie-t, és hálával emlékezett arra, hogy amikor Cromwell uralma alatt a börtönben szenvedett a király iránti hűsége miatt, Guthrie jószágos volt hozzá.

Július 24. úrnappja – ezen a kitűzött napon kellett végrehajtani a rendeletet. Fenwick lakossága nagyon bánkódott, hogy elveszítenek egy ilyen hűséges lekipásztort, és az azt megelőző szerdát a megalázkodás és az imádság napjává szentelték. Guthrie az alkalomhoz illő szöveget talált Hóseás (13,9) következő szavaiban: „Romlásodra lett Izráel (hogy ellenem törekedtél)”; ünnepélyesen gyülekezetének szívébe véste, hogy türelemmel és kitartással járjanak a megszentelődés útján, és a következő úrnapi istentiszteletet egy korai időpontra tette. Az Ember Fiának napja szomorú reggelre virradt azok számára, akik utoljára hallhatták szeretett pásztoruk kedves hangját. Az aznapi alapige – a legalkalmasabb arra a napra – a szerdai szövegrészt folytató mondat volt: „(én vagyok) a te segítőd”.³ Az istentisztelet végén minden arcot könnyek borítottak, miközben ő a hallgatóság figyelmét arra a segítő forrásra irányította, amely megmarad akkor is, „ha az evangéliumot vagy a lelkészeket elveszik tőlük; elbúcsúzott tőlük, és a nagy

³ Az angol King James Version (KJV) bibliafordítás szerint.

Isten kegyelmébe ajánlotta őket, aki szükségük idején képes őket megerősíteni és megsegíteni”.

Kilenc óra előtt a gyülekezet széteszlott azzal a rendkívüli szomorúsággal, hogy a meggyőző beszédek nem hallhatják többé. Egyetlen hang sem zavarta a szent nap csendjét mindaddig, amíg a távoli lovak dübörgése hallhatóvá nem vált, és a csapat rövidesen megjelent. Egy fekete lovas vezette a csapatot: Calder káplánja, akit öt font tiszteletdíj rábírt arra, hogy hivatalosan közölje a felfüggesztési parancsot. Amaz az üres templomban végezte el a szertartást, a gyülekezet katonákból és gyerekekből állt. A parókián Guthrie udvariasan fogadta a káplánt, és kijelentette a jelenlévő tisztek előtt, hogy a rendelkezésnek aláveti magát ugyan, de nem a prelátus tekintélye iránti tiszteletből, mivel ennek nincs nagy befolyására. „Ha nem lennék köteles tisztelni a polgári hatóságot, a rendelkezés ellenére sem mondanék le lelkeszi hivatásom gyakorlásáról.” A következő mondat részlet az érsek üzenetére adott válaszból: „Kijelentem, hogy úgy gondolom: az Úr hívott el engem a lelkeszi munkára, és lemondtam legközelebbi rokoni kapcsolataimról, és ezen a helyen az evangélium szolgálatára szántam el magam, mivel az egyházközösség egyöntetűen elfogadott, az egyházkerület tanácsa pedig megvizsgálta és felszentelt. Azért áldom az Urat, mivel előmenetelt adott, és lelkeszi munkáságomat megpecsételte nem kevés lélekben és elmében, akik már a mennyben vannak, vagy pedig még útban arrafelé.” Testi egészsége, amellyel korábban nem voltak gondjai, ez alkalommal nagyon megrendült. A gyülekezet előtt nem prédikált többet, és két hónap múlva visszatért atyai birtokára Pitforthya, amelynek

örököse lett, mivel meghalt az öccse. Egy évig fájdalomban és szomorúságban volt része. Ezt betegségének súlyosbodása, valamint az egyházat és a nemzetet ért csapás okozta. Különböző csoportosulásokba tartozó látogatók keresték fel betegségében: kedvesen, de hitéhez hűségesen ragaszkodva fogadta az anglikán egyház papjait, akik azért jöttek, hogy vele társaloghassanak. Az általa hirdetett győzedelmes evangéliumba vetett hitben halt meg a teljes váltság reményében. Halála 1665. október 10-én, szerda délután következett be. Hat gyermeke közül két lánya élte túl őt, az egyik közülük az irvine-i nagytiszteletű Patrick Werner lelképásztor felesége lett, és Margaret Warner édesanyja, aki az eastwoodi nagytiszteletű Robert Wodrow lelképásztorral, a Skót Egyház szenvedéseinek hűséges krónikásával kötött házasságot.

Úgy tűnik, Guthrie prédikációi közül egy sem jelent meg életében. Igehirdetései hitbeli és gyakorlati jellegének szemléltetésére közlünk egy kivonatot az egyik beszédéből, amely Wodrow kéziratai között őrződött meg, és jelenleg újra kiadták. Címe: Prédikáció az együttérzésről. A textus Máté 15,23-ból való: „Bocsásd el őt, mert utánunk kiált.” „Lehetséges, hogy a mostani időkben a rokonszenv ennyire hideg és gyenge Isten népének körében, mikor olyan nagy szükség lenne rá? Három következtetést vonnék le számotokra ebből: 1. Ha bármi bánt benneteket, imádkozzatok sokat önmagatokért. Biztosítlak, hogy másoktól kevés segítséget fogtok kapni. 2. Ahogy ajkatokra vesztetek mások imáját, azonképpen lesz hasznatok Krisztus közbenjáró könyörgésében. Ezek az imádságok semmit sem érnek, ha nem együttérzésből származnak. 3. Minden ilyen jellegű „nyereségeket” tekint-

sétek az ingyen kegyelem megnyilvánulásának, és nem pedig saját vagy más imádsága eredményének. Nem tiltom meg azt, hogy ti, magatok imádkozzatok, vagy hogy mások imádságában keressetek segítséget, és nem tekintek rátok és másokra sem úgy, mint akik nélkülözitek a rokonszenvet, csupán azt szeretném, hogy kevésbé forduljatok ezért másokhoz, és vegyétek igénybe nagyobb mértékben Krisztust és az Ő közbenjárását.”

Guthrie teológiai tanára és kebelbarátja, Samuel Rutherford, Guthrie és gyülekezete iránti elismerését a következőképpen fejezte ki az általános nyugtalan-ság időszakában: „Testvérem, segíts nekem, és szerezd meg nekem azok imádságát, akik veled vannak, és akikben gyönyörködöm.” A keresztyén ember örökségének szerzőjét nagyra értékelte egy másik kiváló kortárs is, Dr. John Owen, aki egy alkalommal, előhívva a zsebéből Guthrie értekezésének egy kisebb díszes kiadását, azt mondta a Skót Egyház egyik lelkészének: „Azt tartom a szerzőről, hogy az egyik legnagyobb hittudós azok közül, akik valaha írtak; ez számomra Vade-mecum⁴, ezt és az Újtestamentumot mindig magammal hordom. Én is írtam jónéhány könyvet, de ebben több a hittudomány, mint mindazokban együtt.”

Sok évvel a szerző halála után ez a mű, több más hasonló természetű munkával együtt, hozzájárult ahhoz, hogy John Brown nagyobb mértékben törődjék lelkének üdvösségével, amikor még juhász volt Abernethy környékén, később kitűnő hirdetője az evangéliumnak, és több, mint húsz éven át a hittudomány professzora. Csak az ítélet napja mondja majd meg,

⁴ Útikalauz. (A ford. megj.)

hány olyan embert vezetett e könyv bűnei felől való meggyőződésre, megtérésre és megerősödéssre, akik később maguk is alkalmasakká lettek mások tanítására. Ahogyan Dr. Chalmers Emlékirataiban utal a műre, jól mutatja, hogy a szerző milyen nagyra értékeli azt a szellemet, amelyet bemutat: „A keresztyén ember öröksége című Guthrie munkáról érdeklődsz? Kis méretű könyvecske, és Guthrie általa hosszú időre kedvelt szerzője lett a skóciai parasztságnak. Körülbelül százötven éve írta, és munkájának csodálatos tulajdonsága, hogy úgy vezet, hogy közben megtisztít. Feltárja hibáinkat, de gyarlóságaink érzésének jelenlétében a lehető legnagyobb vigasszal szolgál. A kegyelem elnyeréséhez arra van szükségünk, hogy átérzzük nyomorúságunkat. (...) Guthrie könyvének befejezése előtt állok, és azt gondolom, ez a legjobb könyv, amit valaha olvastam. Anster népére hagyom ajánlékként, azután pedig a Vallásos tapasztalat csermelye olvasásába fogok”; „Szeretném tudni, hogy mennyire tetszett az a kis könyvecske, amit rátok hagytam. Még mindig azt gondolom, hogy a legjobb mű, amit valaha olvastam egy olyan témáról, amelyben mindannyian mélyen érdekeltek vagyunk, és amely őszintén imádságra sarkall mindannyiunkért.”

Jeles hittudósok véleményét felidézve A keresztyén ember örökségéről, nem szándékozzuk behatárolni a kiváló szerző érdemeit. A maga korában és az azt követő időkben a bölcsek és a jók hálával emlékeztek Guthrie-ra, és műve ma is áldásként szolgál Isten népének.

Az Olvasóhoz

Keresztyén Olvasó,

*Miközben az emberek többsége, különösen napjainkban, alacsony és közönséges érdekek iránti mohó törekvése miatt, kinyitvánítja – mintha a háztetőkről hirdetné –, hogy mennyire elfelejtette a jobbik utat választani – amelyet soha senki sem vehetne el tőle –, írtam egy tanulmányt, ahogy ez a következő értekezésben látható, azszal a céllal, hogy eltávolítsalak a haszontalan, de fájdalmas törekvésektől, a legfontosabb dologban való részeseledést javasolva: A keresztyén ember örökségét, hogy ezt fontold meg komolyan, és dlandóan ezt kövessed. Különösnek tarthatod, hogy bármi is megjelenik tőlem nyomtatásban, mivel ez valóban számomra is meglepő; de ez alkalommal a szükség kényszerített, hogy hajlamom ellenére így cselekedjem, mivel némelyek, tudtomon kívül, kiadták néhány prédikációm hiányos jegyzetét, a legzavarosabb módon illesztve össze őket, és a következő csalóka címmel látva el, amely annyira visszatetsző számomra, mint a mű kiadása: A Clear Attractive Warming Beam etc.**

* A tiszta, vonzó, meleg sugár.

Ez az esemény győzött meg arról, hogy kiadjam ezt az írást, amelyben szándékosan egyfajta otthonos, egyszerű stílust használtam, nehogy másként cselekedve az egyszerűek és a tudatlanok számára érthetetlen legyenek, mivel elsősorban, ha nem kizárólag, az ő hasznukat tartottam szem előtt –, jóllehet tudom, hogy a legnagyobb igyekezetemben is a józan ész és értelem alatt maradtam. Hasonlóképpen mindenben rövidsége törekedtem, hogy összhangban legyen az egyszerűséggel és a világossággal, tudva, hogy azoknak a személyeknek, akikhez ilyen módon szólok, nincs se pénzük könyvekre, se idejük olvasni. Ha szigorú bíráló vagy, tudom, hogy találhatsz néhány olyan dolgot, amit ócsárolhatsz ebben a műben, de nyugodt lehetsz afelől, hogy nincs szándékomban sértegetni téged, sem az egyszerű jóváhagyásod nem nyugtat meg. A te épülésedre szántam ezt, és hogy akik szakavatottabbak és tapasztaltabbak ebben a rendkívüli témában, ösztönzést nyerjenek arra, hogy részletesebben foglalkozzanak azzal, amire röviden utaltam, én, aki az evangélium munkájában szolgáló vagyok,

WILLIAM GUTHRIE

I. RÉSZ

A Krisztusban való üdvözítő részesedés vizsgálata

Bevezető

Mivel olyan sok ember van, aki az előírások szerint él ugyan, de vélt Krisztusban való részese-
désében alaptalanul tart igényt az Ő kegyelmére
és üdvözítő hatalmára, ahogy az a mi Urunk szá-
vaiból kitűnik: – „Sokan mondják majd nekem
ama napon: Uram! Uram! nem a te nevedben
profétáltunk-e, és nem a te nevedben űztünk-é
ördögöket, és nem cselekedtünk-é sok hatalmas
dolgot a te nevedben? És akkor vallást teszek
majd nékik: Sohasem ismertelek titeket; távoz-
zatok tőlem, ti gonosztevők”; „Később pedig a
többi szüzek is megjövének mondván: Uram!
Uram! nyisd meg minékünk. Ő pedig felelvén,
monda: Bizony mondom néktek nem ismerlek
titeket.” „Igyekeztek bemenni a szoros ka-
pun: mert sokan, mondom néktek, igyekeznek
bemenni és nem mehetnek” – és mivel sokan,
akik igényt tarthatnának Krisztusra, az Ő kegyel-
mébe vetett hitben nem megállapodottak, ha-
nem sötétben vannak vigasztalás nélkül és ké-
telkednek istenfélő voltuk valóságában, keveset
dicsérve a vallást mások előtt, különösen a nehéz

Mt 7,22.23

Mt 25,11.12

Lk 13,24

helyzetek idején: két fontos vonatkozásában fogok erről beszélni egy keveset. Az egyik az, hogy honnan tudhatja valaki, hogy valódi és erős-e a Krisztusban való részesedése, és hogy valóban igényli-e az Isten kegyelmét és üdvözítő hatalmát. A másik pedig arra vonatkozik, hogy az embernek, ha megfogyatkozik a bizalma ebben a vizsgálatban, milyen irányba kell elindulnia, hogy meggyőződjék az Úr barátságáról és üdvözítő erejéről.

ELSŐ KÉRDÉS

Miből tudhatja az ember, hogy a Krisztusban való részesedése valódi-e, és hogy jogosan igényelheti az Úr kegyelmét és üdvözítő erejét?

Előjáróban megemlítendő dolgok az önvizsgálat természetének jobb megértéséért

Mielőtt a kérdésről beszélénk, előre bocsátunk néhány dolgot, hogy ilyen módon előkészíthessük a választ.

1. AZ EMBER KRISZTUSBAN VALÓ RÉSZESÉDÉSE MEGISMERHETŐ

Először is, az ember Krisztusban való részesedése, vagyis az ő kegyelmi állapota, megismerhető, mégpedig nagyobb bizonyossággal, mint ahogy azt az emberek sejtik; és az erről való tudás bizonyára könnyebben megszerezhető, mint ahogy azt sokan elképzelik; nem csak azért, mert az Úr megparancsolta az embernek, hogy a benne való részesedést elérhető dologként ismerje meg – „Kísértsétek meg magatokat, ha hitben vagytok-é?”; „igyekezzetek a ti elhívástokat és kiválasztásotokat erőssé tenni” –, de azért is, mert sok szent eljutott annak a világos meggyő-

2 Kor 13,5

2Pt 1,10

zódéséig, hogy örökösei Krisztusnak és az Istennek mint saját Istenüknek. Milyen gyakran nevezik Őt Istenüknek és osztályrészüknek! És mennyire meggyőződött Pál, hogy semmi sem választhatja el őt Isten szerelmétől! Ennél fogva a kegyelmi állapotra vonatkozó tudás megszerzhető.

Róm 8,38,39

És az erről való elérhető tudás nem képzelgés vagy merő sejtetem, hanem a lehető legbiztosabb ismeret: „Hiszen (minden bizonnyal) Te vagy Atyánk”, mondta a próféta az egyház nevében. Ebből világosan látszik, hogy:

Ézs 63,16

1. Ez nem lehet pusztán találgatás, csupán biztos tudás, ami vizsgálatot hoz a józanul gondolkodó embernek a megpróbáltatásokban, amint azt Dávid példája mutatja – „mert a nép arról beszélt, hogy megkövezzék őt (...), Dávid azonban megerősíté magát az Úrban, az ő Istenében”. Ő volt az, aki azt mondta: „nem félek sok ezeryi néptől sem”. Hasonlítsd össze ezeket a szavakat a következőkkel: „De te, oh Uram! paizsom vagy nekem, dicsőségem, az, aki felmagasztalja az én fejemet.” „Az Úr az én világosságom és üdvösségem: kitől féljek? Az Úr az én életemnek erőssége: kitől remegjek? Ha tábor fog körül, nem fél szívem; habár had támad reám, mégis *öbenn*e bírom én.”

1Sám 30,6

Zsolt 3,7

Zsolt 3,4

Zsolt 27,1-3

2. Ez a tudás oly bizonyos meggyőződés valamely dolgról, hogy ennek megőrzéséért a bölcs kereskedő eladta mindenét, amije csak volt, egy férfi pedig lemondott gyerekeiről, földjeiről, egész

addigi életéről, és mindennek az elvesztését örömmel szenvedte el.

Mt 13,44

3. Ez csak biztos és határozott tudás lehet, nem pusztán képzelet. Erre a tudásra alapozva az ember önként és szabadon vállalja saját lelkének a kockázatását, amikor átlép az örökkévalóságba ajakain a következő szavakkal: „ez minden kívánságom”, mert csak ilyen lehet ez az ismeret.

Mk10,28,29

Zsid 10,34

Róm 5,3

ApCsel 5,41

2Sám 23,5

És újra hangsúlyozom, nemcsak hogy az istenfélő ember bizonyosságra juthat az ő kegyelmi állapotára vonatkozólag, de ez sokkal könnyebben elérhető, mint ahogy azt sokan gondolják. Ha valakinek tudása lehet a benne is dolgozó Szentlélek kegyelméről, ésszerűen (feltéve, hogy nem tagadja az Írás igazságait) mire következtethet belőle, hacsak nem a Krisztusban való részesedésére? Erre vonatkozólag csak egyetlen érvelést említek itt, mivel a későbbiekben részletesebben szó lesz erről. Az istenfélő ember így érvelhetne: akik elfogadják Krisztust, Isten gyermekeivé válnak: „Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek.” Elfogadni Krisztust a szó teljes értelmében: mivel elégedett vagyok Krisztus szabadító tervével, egyetértek a feltételekkel, elfogadom Krisztus ajánlatát valamennyi tisztségében: Királyként, hogy uralkodjék felettem; Papként, hogy bemutassa az áldozatot és ilyenként közbenjárjon érettem; Prófétaként, hogy tanítson engem; kitárom a szívemet, benne bízva, amennyire csak erőmből telik. Mi mást jelenthet a *befogadni* Őt? Tehát mondhatom, és nyilvánvalóan és jogosan csak erre következtethetek, hogy Is-

Jn 1,12

ten gyermekének kell tekintenem magamat, összhangban a fentebb idézett írással, amely nem tévedhet.

2. A LEHETŐ LEGFONTOSABB MEGVÁLTOTTKÉNT ISTENSZÖVETSÉGÉBEN LENNI

A második gondolat, amit előre kell bocsátanunk az, hogy megváltottként Isten szövetségében lenni a lehető legfontosabb dolog: „Ez a ti éle-tetek.” Ennek ellenére kevés ember érdeklődik Isten megmentő szövetsége iránt, és sokan ostoba módon azt hiszik, hogy részesévé lehetnek a szövetségnek mindenféle alap nélkül. Kevesen találják meg, és kevesen járnak a keskeny úton. Ez arra figyelmeztet, hogy komolyan kell vennünk a kérdést, mivel ez fontos következménye annak, hogy Krisztusban vagyunk, mivel kevesen vannak, akik joggal alapozhatnak Őrá, és mivel sokan áltatják magukat a Krisztus iránti érdeklődés vonatkozásában, és sokakat becsap a hamis hit, akárcsak a bolond szüzeket.

5Móz 32,47

Mt 7,14

Mt 25

3. HAGYNUNK KELL, HOGY AZ ÁLLAPOTUNKAT A SZENTÍRÁS HATÁROZZA MEG

A harmadik gondolat, amit előre kell bocsátanunk, arra vonatkozik, hogy az embernek el kell határoznia, hogy az Írásnak engedi át annak meghatározását, hogy mennyire elkötelezett Krisztus iránt. Az Íráson keresztül beszélő Lélek minden vitatható kérdés megítélője: „A tanításra és a bizonyágtételre hallgassatok! Ha nem ekként

szólnak azok, nincs hajnaluk”, és ugyanakkor annak is kifejezője, hogy megváltottként Isten szövetségében vagyunk-e vagy nem. Így hát ne tréfálkozzunk Istennel, ha ennek eldöntésére szántuk el magunkat. Ha megbizonyosodtunk az Írásból, hogy mi a vitathatatlan törvény: kegyelmi állapotban vagyunk és megváltott szövetségben Istennel, és mindezt elfogadva engedelmességre szánjuk el magunkat; de ha csak ennek az elmentét tapasztaljuk, tudni kell, hogy van megítélője ennek a kétségeskedésnek, és ha nem így viszonyulunk hozzá, gúnyt űzünk az Úrból, és így „a kötelek szorosabbak lesznek”, mert az Ő igéjéből „egyetlen jóta el nem múlik”. Ennélfogva törekedjétek arra, hogy Krisztustól megnyerjétek a látás képességét, hogy úgy ítéljétek meg a dolgokat, ahogy Isten igéje feltárja azokat.

Ézs 8,20

Ézs 28,22

4. MIÉRT SZEREZNEK OLYAN KEVESEN EGYÉRTELMŰ TUDÁST KRISZTUSBAN VALÓ RÉSZESÉDÉSÜKRŐL

A negyedik vonatkozás, amit előre kell bocsátanunk, a következő: jóllehet az ember Krisztusban való részesedése rendkívül fontos, és az erről való tudás megszerzéséről gyakran beszél a Szentírás, csak kevesen tesznek szert erre vonatkozó világos ismeretre. De ez ne bátortalanítson el senkit sem, hogy erre törekedjék. Az alábbiakban bemutatok néhány okát annak, hogy miért szereznek oly kevesen igaz ismeretet Krisztusban való örökségükről, hogy majd alapként szolgáljanak a további okfejtés számára.

I. Isten és az Ő útjairól való tudatlanság

Az első akadály, amely sokakat hátráltat a Krisztusban való részesedésre vonatkozó tudás megszerzésében, néhány alapvető vallási elv ismeretének a hiánya, úgymint:

1. Nem az embernek valamilyen tulajdonsága, hanem az Istenben levő szabad szeretet az, ami arra készítette Őt, hogy elküldje az Üdvözítőt a megváltás tökéletes művének az elvégzésére. „Mert úgy szerette Isten ezt a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta.” Az emberek még mindig magukban keresik a megváltás művének az alapjait, ami eltávolítja őket annak a pontos és mély megértésétől, hogy hogyan jött létre és növekedett Isten szövetségbeli kegyelme az Ő népe iránt, amelynek nincs egyetlen érve, oka vagy indítéka sem bennünk; és így nem ismerhetik meg a Krisztusban való részesedés mértékét.

2. Annak az ismeretnek a hiánya, hogy a Szeretet milyen hatásosan tárja fel önmagát az ember szívében, hogy igényt támasszon ott önmaga iránt. Mégpedig rendszerint *elsőször* azáltal, hogy megláttatja az ember romlott állapotát, lévén hogy a bűn és a romlottság elárasztotta az ember teljes személyiségét, és bármely dolog, ami az emberben tisztességesnek mondható lehetne, csupán „kár és szemét”. *Másodsor*, Krisztust mindenekelőtti teljes és elégséges kincsként jeleníti meg: az ember kincset talál, és ezért örömmel eladja mindenét, amije van. *Harmadszor*, irányt szab a szívnek és az élő Istenhez közelíti az előírások szerint: „Boldog az, akit te kiválasztasz és ma-

gadhoz fogadsz, hogy lakozzék a te tornácaidban”, és szívet olyanná formálja, hogy csak Őrá várjon, egyedül Őrá: „Csak Istenben nyugodjál meg lelkem”. Ilyenként elszórván a szívben Isten vetőmagjait, és kiábrázolván a Krisztust, megváltozik, újjá lesz a szív e hatás következtében, és Isten törvényei a szívbe pecsételődnek ebben a folyamatban, olyannyira, hogy Krisztus igája a maga egészében az emberre bízatik. Mindezek által a törvény jónak, szentnek, igazságosnak, lelkinak ismertetik el. És mindenekelőtt: az új életelvek alapján megnyilvánulnak az új élet cselekedetei, a szeretetben megnyilvánuló hit, és az ember az isteni igazság szolgájává válik, amely különös módon megnyilvánul az Isten tiszteletének lelkiségében, mivel az emberek attól kezdve Istent „lélekben és igazságban imádják”, „a léleknek újságában és nem a betű óságában”, és minden érintkezési formára a gyöngédség lesz a jellemző. Ettől kezdve az ember abban gyakorolja magát, „hogy botránkozás nélkül való lelkiismerete legyen az Isten és az emberek előtt mindenkor”. Ilyen módon tárja fel tehát az embernek önmagát az isteni szeretet, és cselekszik benne, hogy az embernek méltó alapja legyen a szeretetre, és méltán gondolhassa, hogy az a szeretet, amely elküldte a Megváltót, tiszteli az embert, mivel számára mindezt kijelentette. Ennek tudomásul nem vétele sokakat feltartóztat abban, hogy tudásuk legyen a Krisztusban való részesedésükről, mert ha valaki nem tudja, hogy Isten hogyan bánik az emberrel, hogy méltó alapot teremtsen az Ő szeretetének, mely az örök-

Zsolt 65,5

Gal 4,19

Ez 36,26

Jer 31,33

Róm 7,12.16

Gal 5,6

Róm 6,18.22

Jn 4,24

Róm 7,6

ApCsel 24,16

Jn 3,16

Fil 3,8

Mt 13,44-46

kévalóságból való, akkor sötétben tévelyeg, és nem ismeri meg Isten örökségének mértékét.

3. Sokan tudatlanok abban is, hogy Isten az egyedüli reménysége az Ő népének; Ő „Izráel reménységének” nevezetik. Jóllehet a belső minőségek a bizonyosságai ennek a reménynek, az Isten iránti teljes bizodalomnak szükséges és áldott összetevője a hit: „a ti hitetek reménység is legyen Istenben”, ami egyben az egyedüli valós feltétel, amely a szövetség üdvözítő áldására feljogosít: „Ellenben annak, aki nem munkálkodik, hanem hisz, az ő hite tulajdonítatik neki igazságnak.” Valóban, ha egy személy megengedi magának azt, hogy a kegyelmet kicsapongással váltsa föl, akkor minden bizonytalanságról van szó, mivel az Ő kegyelme azzal a feltétellel adott, hogy azzal együtt járjon az ő félelme is. Minden bizonytalansággal, aki megtapasztalta magában Isten szeretetének fentebb említett megnyilvánulásait, nem hagyja el a szövetséget a bűnös szabadságért anélkül, hogy bizonyos mértékű szellemi konfliktusba ne keveredne. Ebben a vonatkozásban „senki sem cselekszik bűnt, aki Istentől született”, „aki bűnbe esik, egy sem látta őt”. Isten a reménye az Ő választottainak, és nem a saját szentségük. Ha ők becsületesen és kitaróan olyanná akarnak lenni, mint Ő, akkor sok elbukásban lesz részük, de ez nem kell hogy gyengítse reményüket és bizalmukat, mert Ő „nem változik”, „És ha valaki vétkezik, van Szószólónk”. Most, amikor az emberek a mi Urunkon kívül annyi minden másba helyezik reménységüket, nem csoda, ha bizonytalan állapotba jut-

nak és maradnak, annak a dolgnak a változása szerint, amelybe a reménységüket vetették, mivelhogyan nem adták meg Istennek azt a dicsőséget, amely Őt neve alapján megilleti és amely másnak nem adható: „Azért te benned bíznak, akik ismerik a te nevedet.” „Én vagyok az Úr, ez a nevem, és dicsőségemet másnak nem adom.”

4. Sokan tudatlanok abban a kérdésben, hogy az Isten mennyiféleképpen és milyen mértékben cselekszik az Ő választottaival, és ez ismereteiket beárnyékolja, mint ahogy a benne való részesedés eredményeként megjelenő cselekedeteket is elrejti. Ennek a tudatlanságnak három összetevője van: (1) Ők nem ismerik a törvény különböző mértékű és módú megnyilvánulását, azt, ahogy Isten rendszerint bánni szokott az emberrel, ahogy eltérő módon vezeti őket Krisztushoz. Nem gondolnak arra, hogy a börtönőr egy óráig sem marad rabságban; Pál bizonytalanságban tarttatik három napon át, de Zacheus egyetlen pillanatig sem. (2) Tudatlanok abban is, vagy legalábbis azon nem tűnődnek, hogy a megszentelődés mennyire változatos mértékű lehet, és hogy milyen szerepe van az emberek előtti tiszteletre méltó megjelenésnek egyeseknél és a szégyenfoltnak másoknál. Némelyek – az olyanok, mint Jób vagy Zakariás – feddhetetlenek és mentesek a durva kitörésektől, rajonganak az elhívásukért. Ezekről így szól az Írás: „feddhetetlen, igaz, istenfélő és büngyűlölő”; „kik az Úrnak minden parancsolataiban és rendelkezéseiben feddhetetlenül jártak”. Mások – olyanok, mint Salamon vagy Asa – nagy és szomorú bűnöket követtek

Zsolt 9,11
Ézs 42,8

ApCsel 16
ApCsel 9
Lk 19

Jób 1,8
Lk 1,6

el. (3) Tudatlanok abban a kérdésben, hogy hogyan jön létre az Istennel való kapcsolat és hogy miként nyilvánul meg az Ő jelenléte. Egyesek Isten fényének világosságában járnak, és élő kapcsolatban vannak övele, mint például Dávid. Mások „a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok”. Bizonyosan Isten népéhez való viszonyulásának és megnyilvánulásának eltérő módjaira vonatkozó tudatlanság sokak számára elsötétíti a Krisztusban való részesedésre vonatkozó ismereteket, mivel az ilyenek Isten megnyilvánulását csak egyféle módon tudják elképzelni, márpedig ez a korlátozottság nem jellemző rá, ahogy erre rámutattunk a fentiekben.

II. Családság az Istenhez és a lelkiismerethez való viszonyulásban

A *második* dolog, amely beárnyékolja az emberek előtt a Krisztusban való örökség kérdését, a következő: Az emberek némely cselekedetét saját szívük elítéli, mivel hamisan és fondorlatosan viszonyulnak Istenhez. Nem juthatnak világosságra Krisztusban való részesedésük kérdésében azok, akik saját szívük vádlottai, mivel Istenhez való viszonyulásukban ismert vétkeket rejtegetnek, és nem használják azokat az eszközöket, amelyeket Isten jelölt ki számukra, hogy megszabadítsa őket a bűnöktől. Nem juthatnak világosságra azok sem, akik tudják, hogy állapotukban milyen parancsot kellene hogy kövessenek, de ők ezt elhárítják maguktól, és elmenekülnek, ahelyett hogy derűsen szembesülnének állapotuk-

kal. Az ilyen emberek szintén saját szívük ítélete alatt élnek, akárcsak az előbbiek, és így nehezen juthatnak az állapotukra vonatkozó pontos ismeretekre: „ha szívünk nem vádol minket, bizodal-munk van az Istenhez”. Itt az feltételeződik, hogy a szív ítéletének következtében szertefoszlik az ember Isten iránti bizalma.

1Jn 3,21

Nem tagadom, hogy az ember jogosan hivatkozik Krisztusban való részesedésére akkor is, ha a bűn erőt vesz rajta: „Bűneim erőt vettek rajtam; vétkeinket te bocsásd meg”; „De látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban. Óh én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem a halálnak testéből? Hálát adok Istennek, a mi Úrunk Jézus Krisztus által. Azért jóllehet én az elmémmel az Isten törvényének, de testemmel a bűn törvényének szolgálak”. De a Krisztusban való örökség nehezen érhető el, ha egyáltalán elérhető, amikor a szív hamis viszonyulásra indít, és megőriz valami sajátos fondorlatosságot: így hát lehetővé kell tenni az emberek számára, hogy megtisztuljanak saját jól ismert bűneiktől. Mert ez az, ami hátráltatja őket, gyengítve bizalmukat és az Istenhez való közeledésük lehetőségét. „És ti mégis elhagytatok engem, és idegen isteneknek szolgáltatok, annak okáért többé nem szabadítalak meg titeket ezután.” A bálványokat számon tartja Isten, és a bálványozók kérését elutasítja. A gonoszság kora reggel a szívbe lopózik, és még késő éjjel is ott van „mert, mint a kemence, közelednek álnokságukban az ő szí-

Zsolt 65,4

Róm 7,23–25

Bír 10,13

vükkel. Egész éjszaka alszik az ő sütőjük; reggel ég, mint a lángoló tűz”, és a gondolatokat még az ágyban is leköti: „Hiábavalóságot gondol ágyában.” Ez az, ami elfordítja a szívet a vallási kötelességek gyakorlásának idejében, és a hiábavalóságok emléke felvillanyozóbb és gyorsabb, mint az Istenre irányuló gondolat, így hát „szívük az ő fertelmességeik és utálatosságaik szíve szerint jár”. Ez az, ami ellenáll az emberekben, amikor az ígéretekben akarnának bízni, mivel Isten meg-sokasítja azok bűnét, akik alaptalanul az Ő szövetségébe mártják magukat: „Miért beszélsz te rendeléseimről és veszed szádra az én szövetségemet?”; és ez az akadály a kegyelmi állapotról való ismeretnek. Ha ezt sikerül elűzni, könnyebbé válik a Krisztusban való részesedésre vonatkozó tudás megszerzése.

III. Tunyaság és hanyagság

A *harmadik* dolog, amely sokak számára akadály a Krisztusban való részesedésük megismerésében, a tunya, nemtörődöm, hanyag lelkület. Arról panaszkodnak, hogy nem tudják, hogy a Krisztusban vannak-e vagy nem. Ahogy kevesen fáradoznak azért, hogy Krisztusban legyenek, kevesen törekszenek arra, hogy megtudják, valóban őbenne vannak-e. Ez munkát és foglalatosságot igényel, amit nem lehet alvás közben elvégezni: „Kísértsétek meg magatokat, ha hitben vagytok-e?, magatokat próbáljátok meg. Avagy nem ismeritek-e magatokat...” Ebben az igében használt szavak – *megkísérteni, megpróbálni, megismerni*

– szintén jelzik, hogy ebben a tekintetben munkára van szükség. Szorgalom kell ahhoz, hogy „elhivatásunkat és kiválasztatásunkat” bizonyossá tegyük. Test és vér fölött álló ügy ez, az a szent kenet, amely „megtanít mindenre”. Csak ez mutathatja meg az Istentől szabadon kapott dolgokat. Azért közöl az Úr velünk ilyen nagy jelentőségű dolgot, hogy mi kértessük magunkat? Szégyelld magad, te, aki oly sok időt töltesz el regényes történetek olvasásával, személyekért való rajongással, sőlymászással és vadászattal, e világi törvények vizsgálatával és ennél rosszabb dolgokkal, szégyelld magad, te, aki oly kevés időt szánsz annak tanulmányozására, hogy az Ő dicsőségének örököse vagy-e vagy nem, hogy a mennybe vezető úton haladsz-e, vagy pedig azon, amely az örök sötétségre visz. Te, aki úgy ítéled, hogy ezek a dolgok fölötted állóak, és nem méltóak fárdozásaidra és időt nem szentelsz rájuk, Isten előtt méltatlanná tetted magad az örök életre, és akkor nem lesz közös sorsod az Isten gyermekeivel.

IV. Nincs világos elképzelésük arról, hogy milyen bizonyíték volna elégséges számukra

A *negyedik* dolog, amely beárnyékolja a Krisztusban való részesedésre vonatkozó tudást az, hogy az emberek nem azzal törődnek, ami valóban ki-elégítheti őket. Az ilyenek panaszkodnak, hogy Isten nem mutatja meg, mi a szándéka velük, de nem tudják megmondani, hogy mi elégítené ki kíváncsiságukat Isten céljaira vonatkozólag. Ez

2Pt 1,10

1Jn 2,27

pedig szomorú dolog. Komolynak tekinthetjük-e azt, aki még soha nem talált rá arra, ami kielégítheti a kíváncsiságát, vagy nem érdeklődik komolyan az ilyen lehetőség iránt? Ha az Úr tudatlanságban hagyott volna bennünket ebben a kérdésben, életünk kevésbé lenne megbocsáthatatlan, de mivel a megnyugtató alapok és a Krisztusban való részesedés jelei oly világosak és gyakoriak a Szentírásban, és sok minden azért íratott meg, hogy „örömünk teljes legyen”, és hogy megtudják azok, akik hisznek, hogy örök életük van, mert „aki hisz Isten Fiában bizonyágtétele van önmagában”, senki sem lehet kivétel ilyen vonatkozásban. Itt most nem részletezzük azt, hogy mi nyugtathatna meg a részesedés vonatkozásában, mivel erről közvetlenül fogunk szólni a továbbiakban.

1Jn 1,4
1Jn 5,13
1Jn 5,10

V. Változékony bizonyosságoktól függenek

Az *ötödik* dolog, amely nagy mértékben elősegíti, hogy az emberek sötétben maradjanak a Krisztusban való részesedés vonatkozásában az, hogy ingtag alapra építenek, amely nem annyira a Krisztusban való részesedés bizonyítékai, mint inkább a hátszéllel vitorlázó diadalmas lélek kényelmes állapota; és ezek a jegyek, elismerem, önmagukban értékesek és bárhol felhívják önmagukra a figyelmet, de nélkülük is lehetséges és megismerhető a Krisztusban való részesedés. Néhányat megemlítünk ezek közül a következőkben.

Először, egyesek azt gondolják, hogy akik valóban részesednek Krisztusban, nem uralkodik

fölöttük bűn, de ez ellentmond a Zsoltárok 65,3-nak, ahol azt találjuk, hogy a szent igényli a bűnbocsánatot, ha a véték föléje kerekedik; és a Róma 7,23–25-ben is azt olvashatjuk, hogy Pál hálát ad Istennek, hogy Krisztus által felszabadította a törvény ítélete alól, még akkor is, ha egy másik törvény a tagjaiban a bűn foglyává teszi őt.

Másodszor, némelyek azt gondolják, hogy minden valódi szent az imádság révén mindig Isten közelében van és az imádsághoz való visszatérés számára mindig könnyű, de ennek ellentmond az Ő választottainak szomorú tapasztalata: Isten nem hallgatja meg őket és nem törődik velük: „Uram meddig feletkezel el rólam végképp? Meddig rejtet el orcádat tőlem?”; „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet? Távol van megtartásomtól jajgatásomnak szava. Én Istenem, kiáltok nappal, de nem hallgatsz meg; éjjel is és nincs nyugodalmam.”

Zsolt 13,2

Zsolt 22,2,3

Harmadszor, egyesek azt hiszik, hogy mindazok, akik ténylegesen részesednek Krisztusban, azokról Isten is így tanúskodik mellettük, az Ő *tanúskodó Léleke* által: „Ez a Lélek bizonyágot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk”, és ezért még mindig kételkednek Krisztusban való részesedésükről, mivel nem tapasztalják ezt a tanúskodást. Az ilyenek nem emlékeznek arra, hogy először hinniük kell, és hitelt kell adniuk annak a kijelentésnek, amit Isten adott az Ő Fiának, amely szerint van benne elegendő élet minden ember számára, és csak azután kell keresniük a Lélek pecsétjét és tanúságát: „Aki-
ben ti is, minckutána hittetek, megpecsételtet-

Róm 8,16

1Jn 5,10,11

EF 1,13 tetek az ígéretnek ama Szentlelkével.” Amíg az emberek ehhez a fentebb említett elvhez és ehhez hasonlókhöz ragaszkodnak, aligha juthatnak ismeretre a kegyelmi állapotokra vonatkozólag, amit Isten szavatolt és világosan kijelentett a mondotak alapján.

5. NÉHÁNY MEGSZÜNTETENDŐ TÉVES NÉZET A KRISZTUSBAN VALÓ RÉSZESÉDÉSRŐL

Az ötödik dolog, amit előre kell bocsátanunk, néhány olyan megszüntetendő téves nézet, amelybe az emberek könnyen beleütköznek, amikor Krisztusban való részesevésükről bizonyosságot nyerhetnének.

1. Tévedés azt hinni, hogy mindenki, aki Krisztusban van, tudatában van ennek, mert sokan ténylegesen kegyesek és jogosan bízhatnak az örök életben, bár ezt nem tudják mindaddig, amíg tudomásukra nem hozzák: „Ezeket írtam néktek, akik hisztek Isten Fiának nevében, hogy tudjátok meg, hogy örök életetek van”, ami azt jelenti, hogy ismerjék meg a hitük bizonyosságát, vagyis korábban nem volt tudomásuk felőle.

2. Tévedés azt gondolni, hogy mindazok, akik ismeretet szereznek a Krisztusban való részesevésükről, egyenlő mértékű bizonyosságot is nyernek róla. Egyik azt mondhatja: „meg vagyok győződve, hogy sem jelenvalók, sem következendők (...) nem szakaszthatnak el minket az Istennek szerelmétől”, a másik pedig: „Hiszek Uram! Légy segítségül az én hitelenségemnek”.

3. Téves úgy vélekedni, hogy aki erős meg-

győződésre jut a részesevésről, mindenkorra ebben a meggyőződésben marad; mert aki ma azt mondja az Úrról, „én oltalmam, váram”, „sorsom”, máskor úgy érezheti „elvettem szemid elől”, és azt kérdezi majd „avagy végképp megszűnik-e ígérete?”

4. Hasonlóképpen tévedés azt gondolni, hogy aki megbízható ismereteket szerez kegyelmi állapotára vonatkozólag, válaszolni tud minden olyan érvre, amely ellene szól. De ennek ellenére tántoríthatatlanul megőrizheti a következtetését, azt mondva: „tudom, kinek hittem”. Kevés olyan alapja van a keresztyén hitnek, amelynek alapján az emberek olyan erős meggyőződésre jutnak, hogy ezáltal formailag képesek legyenek minden ellentétes érvre válaszolni, de ennek ellenére állhatatosan és jogosan megőrizhetik, és meg is őrzik a kijelentésen alapuló következtetést; ugyanez érvényes erre az esetre is.

5. Nem kevésbé téves azt képzelni, hogy a hiábavaló, alaptalan bizalom, amit sok világi tudatlan istentelen vall, azonos azzal a krisztusi részesevésre vonatkozó tudással, amelyről itt értekezünk. Sokan alaptalanul Atyjuknak nevezik Istent, és sok elámított keresi Isten országát, mint a „bolond szüzek”. Ámde nem kell azt gondolnunk, hogy minden részesevésre vonatkozó tudás merő káprázat és képzelgés, annak ellenére, hogy a „bolondok” becsaphatók, mert miközben ezek vannak megtévesztve, néhányan indokoltan és jogosan mondhatják: „Tudjuk, hogy Istentől vagyunk, és az egész világ a gonoszságban vesztegel.”

Zsolt 91,2

Zsolt 119,57

Zsolt 31,23

Zsolt 77,7-9

2Tim 1,12

Jn 8,41

Mt 25,12

1Jn 5,19

1Jn 5,13

Róm 8,38

Mk 9,24

A Krisztushoz vezető út változatossága

Előrebocsátva ezeket a dolgokat, most az következik, hogy rámutassunk néhány olyan jegyre, amelynek alapján az ember megítélheti, hogy megváltottként Isten szövetségében van-e, és részesedik-e Krisztusban oly módon, hogy bizonyossággal támaszkodhassék Isten kegyelmére és szabadítására. Hogy ne fárasszuk az olvasót számos jegy felsorolásával, csupán két kérdést fogunk érinteni.

ELSŐ RÉSZ

Egyesek a törvény előkészítő munkája nélkül jutnak el Krisztushoz

Mielőtt erre rátérnénk, a törvény előkészítő munkájáról fogunk beszélni, amit az Úr rendszerint felhasznál, hogy előkészítse az Ő útját az emberek lelkében. Ez már önmagában jel lehet bizonyos személyek esetében. Ezt a törvény munkájának vagy a megalázás munkájának nevezik. A rabszolgaság lelkéhez kapcsolódik ez, de az

Újszövetség alapján a „fiúságnak Lelkéhez” jutunk. Róm 8,15

Hadd emlékeztessünk itt a következőkre: (1) Nem úgy beszélünk a törvény előkészítő munkájáról, mint ami a Krisztusban való részesedés szükségszerű előzménye, mintha senki sem bízhatna joggal Isten kegyelmében, ha nem volt része ebben az előkészítő munkában, ha nem tette meg azokat a lépéseket, amelyekről beszélni fogunk, hiszen az Isten az emberekre nem mindig ugyanazt a tervet alkalmazza. (2) A fő érv, amiért erről beszélünk, az, hogy az Úr sokakat ilyen előkészítő munka által hív el, és ez a hatás még erősödik az ily módon elhívottak életében, és megerősíti őket abban, hogy kellő jelentőséget tulajdonítsanak azoknak a jeleknek, amelyeket követnek. (3) Ez segíthet azok biztatásában is, akik még a lélek rabságában vannak, és a kegyelmi munka irányába vezérelheti őket, mert amint szó lesz róla, ritkán fordul elő, hogy ilyen módon cselekedve kudarcot valljon valaki a kegyelem vonatkozásában. (4) Ahol az Úr ilyen előkészítő munkát végez, amint látni fogjuk, azt nem egyféle képpen és egyetlen mérték szerint teszi.

Hogy minél árnyaltabban kezeljük az előkészítő munka kérdését, röviden érinteni fogjuk a leggyakoribb utakat, amelyeken az Úr az embereket az Ő szövetsége szerinti üdvösségre vezérli, és Krisztushoz vonzza őket.

1. *Egyeseket már az anyaméhben elhív.* Vannak személyek, akiket az Úr már az anyaméhben elhív, mint például Keresztelő Jánost, vagy pedig zsenge gyermekkorban, mielőtt még cselekvően Lk 1

2Tim 3,15

bekapcsolódhatnak a Sátán tetteibe. Ez utóbbi esetre példa Timóteus. Ilyen esetekben nem feltételezhetjük annak az előkészítő munkának a jelenlétét, amelyről beszélni fogunk. Mivel némely személyek úgy gondolják, hogy esetükben is ez az elhívási mód érvényesült, felsoroljuk azokat a jegyeket, amelyek ehhez meg kell erősítenessenek.

Róm 6,14

a) Az ilyen személyek kora gyermekkorban már mentesek az olyan szennyes cselekedetektől mint: káromkodás, hazudozás, a vallással és a vallásos személyekkel való gúnyolódás stb., amelyekkel a gyermekek gyakran bemocskoltatnak. Akiket az Úr ténylegesen elhív, azokat meg is szenteli az elhívás pillanatában: a bűn többé nem uralkodik rajtuk, mint mások felett, mert kegyelem alatt vannak.

2Kor 5,14

Róm 6,16

b) A vallás mint olyan természetes számukra; bár még csak gyermekek, nem kell erőltetni őket, hogy betartsák a vallási kötelességeket, mert ők szívesen megcselekszik ezeket, mert bensőjükben hordozzák Krisztus szerelmének szorongatását, tehát mindenféle külső kényszer nélkül az igazság szolgáivá teszik magukat.

ApCsel 16,14

c) Jóllehet az ilyen személyek nem tudják, mikor találkoztak Istennel, annyira gyakorlottak a Lélek munkájában, mint az Írásban szereplő szentek, amelyekről nem említik a megtérés pillanatát. Ők néha úgy érzik, Isten kizárta őket jelenlétéből, máskor pedig hogy magához engedi őket; és szívük az igeszolgálat nyomán megnyílik, ahogy ezt Lídiáról is olvashatjuk. És általában valahol mélyről ismertként hangzik számuk-

ra egy-egy vallásos téma vagy kötelesség, esetleg korábban nem észlelt bűnük feltárása. Akik ezt a három dolgot elmondhatják magukról, ténylegesen állíthatják a zsenge gyerekkortól való hathatós elhívásukat.

2. *Egyesek az evangélium hatalma által felnőtt korukban lesznek elhívottak.* Bizonyos személyek az evangélium hatalma által jutnak el Krisztushoz, amikor az Úr a szeretet néhány szavával hirtelen fogollyá teszi őket, nem hagyva helyet a törvény előkészítő munkájának. Így történt ez Zákeussal és másokkal is, akik Jézus egyetlen szavára mindent elhagytak, és követték Őt; és az esetükben Jézus Krisztussal való megbékélésük előttről semmi jelzésünk nincs a törvény munkájáról.

Lk 19

Mivel némelyek azt állítják magukról, hogy ilyen módon lettek kiválasztottak, néhány jelentős dolgot kiemelünk Zákeus megtérésével kapcsolatban, hogy az ilyen személyek tisztázhassák maguk számára ezt a kérdést, és megerősítést nyerjenek ebben. (1) Ő vágyakozott arra, hogy Krisztust láthassa, és ez a vágyakozás arra készítette őt, hogy felmásszék a fára, hogy Jézust megpillantsa, és ezzel a cselekedettel lemondott arról, amit mások óvatosságnak és megfontoltságnak neveznének. (2) Krisztus a szívéhez szólt, és ez olyan nagy hatással volt rá, hogy ő azonnal örömmel elfogadta Krisztus ajánlatát, és az ő Uraként jutott vele megállapodásra, miközben a neves emberek közül vajmi kevesen követték őt. (3) Zákeus szíve nyitottá vált a szegények irányába, jóllehet azelőtt kapzsi ember lehetett. (4) Tisz-

tán látta a múltját, és valamennyi jelenlévő előtt kinyilvánítja a mózesi törvények iránti tiszteletét, nem riadva vissza attól, hogy szégyenkezzen amiatt, ami abban a korban megszokott lehetett. (5) Mindezen dolgok fölött, Krisztus megerősíti szavaival a megállapodást, és figyelmébe ajánlja a szentek közös örökségét, amiben Zákeus is részesül, valamint azt a gondolatot, hogy Zákeus elveszett állapotban maradt volna, ha Krisztus nem jött volna és nem kereste volna meg őt; mindez világosan látható a Lukács 19,3–10-ben.

Elismerjük, hogy egyeseket ilyen módon hív el az Úr, és hogyha ezek a személyek jogosan tartják érvényesnek magukra nézve az említett sajátosságokat, akkor megerősítést nyertek az Írásból arra nézve, hogy Isten munkálkodik bennük. Az ilyenek – ha a szívük meghódol Krisztus előtt – nem kell hogy zaklassák magukat a törvény előkészítő munkájának hiánya miatt. Hiszen a törvény munkája másként nem, csak ebből a célból kívánatos. Ilyenként Krisztus közvetlenül felajánlja magát az Igében, magához hívja az embereket, és jóllehet sokan nem jönnek őhozzá, aki maga a Kezes, mindaddig amíg a *szolgaság lelke* el nem szomorítja őket az adósságuk miatt; és mégis, ha némelyek elveszett állapotuk tudatában elmenekülnének és behódolnának Krisztusnak, senki sem erőltethetné rájuk igazoltan a törvény munkáját.

Ami másokat illet, akiket Krisztus első találkozásukkor egyetlen szavával meggyőzött arról, hogy kövessék őt, attól függetlenül, hogy mit cselekedett velük, vagy hogyan szólt hozzájuk, azok-

ról ésszerűen azt kell feltételeznünk, hogy a találkozás pillanatában Ő annyira feltárta saját szükségletüket és az Ő teljességét és fenséges voltát, hogy képesek voltak mindent elhagyni és Őt követni; és ha Ő így cselekszik, nem sóvárgunk több után, mivel már utat engedtünk az Orvosnak.

Amiképpen egyesek mindezekből megbizonyosodhatnak és megerősödhetnek saját elhívásukat illetően, ha Isten így bánt velük, és arról is, hogy nincs alapjuk a megcsalt lelkeknek, akik tudatlanok és érzéketlenek saját nyomorúságukra és Krisztusnak mindenre elégséges voltára, és ragaszkodnak az illúzióhoz, hogy áltassák magukat az állapotukra vonatkozólag.

3. *Némelyek Isten kegyelméből a halál közelségében lesznek elhívottak.* Egyesek olyan úton jutnak el Krisztushoz, amely legnagyobb mértékben az Ő ingyen való kegyelmét bizonyítja, és ez nem más, mint a halál órájában történő hathatós elhívás. Ennek az elhívási módnak sokatmondó példája a keresztfán levő gonosztevő esete. Jóllehet nem helyénvaló a cél szempontjából, egy keveset beszélni fogunk arról, hogy egyrészt az emberek hajlamosak arra, hogy utolsó lélegzetükig halasz-
szák önmaguk és mások megvizsgálását és megítélését, másrészt részletesebben szólok arról, hogy senkinek sem kellene megkockáztatni egy ilyen fontos ügy utolsó pillanatra való halasztását.

Ezeket a figyelemre méltó körülményeket megérthetjük Krisztus és a gonosztevő párbeszédéből. (1) A gonosztevő nem ért egyet a társával. (2) Nem mer egy rossz szót sem mondani

Lk 23,39–45